

PREDICATORIULU SATEANULU ROMANU.

Scriere periodica

pentru

predici si alti articuli din sfer'a besericésca.

MEDITATIUNE DESPRE MÓRTE.

Tienuta Auditoriloru de s. teologia dela Seminariulu din Gher'la, cu ocasiunea ss. exercitia prin **Ioane Georgiu** spiritualu.

*Pamentu esti si in pamentu te vei
re'ntórce.* Gen. 3. 7. 9.

Domnedieu a asiediatu pre omulu celu de'ntâiu in raiu, l'a facutu nemoritoriu, l'a ingraditu cu tóte bunatatile. —

Veniti se vedemu frumseti'a raiului si fericirea omului inainte de pecatu! —

Tóta frumseti'a ce ti-o poti intipuí in gradin'a paradisului. Sórele straluce in frumseti'a cea mai suava, riurile sierpuescu, plântele recoritóre, fruptele nutritóre 'su in abundantia si tóte fientiele create se supunu si asculta de omu — si elu e domnu preste ele. Elu e donatu de Domnedieu cu cele mai frumóse facultati, creatu nemoritoriu, e la culmea fericirei sale, inainte i sta eternitatea in care are se fia totu asia fericitu, se védia pre Domnedieu, prea bunulu parente, si se-i servésca lui si se'lu preamarésca. Se-i servésca lui, se-i asculte mandatele. — In schimbulu unei fericiri asia de mari Domnedieu 'i dá unu mandatu dela care î-i conditiunéza fericirea. *De vei mancá din pomulu scientiei benelui si a reului cu mórte vei mori.*

Dar' insielatu de diavolu, n'a ascultatú si prin acestu pecatu grozavu alu neascultarei a provocatu mani'a lui Dom-

nedieu, si ângerii lui Domnedieu l'au scosu afara din raiu, si si-a auditu sententi'a de susu, *pamentu esti si in pamentu te vci réntôrce*. Prin una fapta rea 'si nimicesce scopulu crearei sale si a urmatoriloru sei — si erá in eternu peritu de nu'lu scotea bunatatea lui Domnedieu prin intruparea Fiiului domnedieescu. „*Dorere a fostu lui Adamu gustarea din pomu de de multu in Edemu cându sierpele si-a versatu venínulu. — Cã prin trensulu a intratu mórtea carea mânanca si pre totu genulu omenescu ci venindu Domnulu a surpatu pre sierpele si nóua ne-a darúitu repausu.*“¹⁾

Prin poterea Fiiului lui Domnedieu potemu ajunge la scopulu pierdutu, fericirea eterna; dar' cá urmare nestérsa a pecatului, intre alte rele, ne-a remasu mórtea trupului. Se ne punemude obiectu alu meditatiunei de astadi mórtea, acestu monSTRU infioratoriu, ce devastéza lumea fora crutiare, si vediendu-o cá e urmare a pecatului, credu cá ne vomu infiorá de pecatele nóstre; cu atât'a mai vêtosu cá pecatulu ne aduce si mórtea sufletului, ne lipsesce de scopulu crearei nóstre. Se consideramu: 1. cá de mórte neme nu póte scápá; 2. starea celui din agoni'a mortiei si dupa mórte; si a 3. despartirea sufletului de trupu.

Dómne cel'a ce cu mân'a t'a dintru nefintia mai ziditu si cu tipulu teu celu domnedieescu mai onoratu; éra pentru càlcarea poruncii éra mai intorsu in pamentu din carele am fostu luatu, redica-me la celu dupa asemenare cu frumseti'a cea déntáiu infrumsetiandu-me; — luminéza-mi mentca cá vediendu mórtea cea resbunatóre a pecatului se me infioru de a mai pecatú, cá asié curatu cu sufletulu se me potu éra redicá la locuinti'a cea cerésca,

¹⁾ Stich mortiloru.

trecându liniscitu cu sufletulu prin pórt'a mortii care-mi stă deschisa inainte la eternitatea cea cu tene de'npreuna!!

I.

„Cuprinsum'au dorerile mortiei, si rîurile foradelegei m'au turburatu; dorerile iadului m'au incungiuratu, întempinat'au lantiurile mortiei.“ Ps. 17. v. 5. 6.

Dupa ce a facutu Domnedieu pre Adamu parentele genului omenescu, si dupa ce diavolulu impinsu de invidia l'a sedusu la calcarea legi domnedieesci; Domnedieu i-a dictatu de pedépsa acést'a sententia severa: „*pamentu esti si in pamentu te vei re'ntórce.*“

Fiendu elu creatu cu darulu justitiei originarie, a fostu scutitu de mórte, dar' vrendu elu prin pecatu a deveni nemoritoriu, pre dreptu a meritatu se fia lipsitu de acestu daru, si se fia supusu mortiei inevitabile impreuna cu toti succesorii sei. De ace'a de si s'a scoboritu din ceriu Fiiulu lui Domnedieu cá se ne scape de pedepsele pecatului originariu, de acést'a pedépsa n'a voitu se ne mântuésca. Ba, de si insusi din natur'a s'a a fostu nemoritoriu totusi s'a supusu legi mortiei, — si intru adeveru a si moritu pre lemnulu crucei. Prea fericít'a vergura Maria de si a fostu libera si scutita de intinatiunea pecatului si déns'a s'a fostu supusu mortiei cá mostenire dela Adamu. Dupa aceste dóna esemple cene va díce cá e liberu de mórte? Ci mai bene, dupa cumu Isusu Christosu capulu nostru prin mórte a intratu intru marirea s'a, asié si membrele acelu'a, numai prin imitatiunea fidela a mortiei Lui, ne vomu poté face partasi nemoririi glorióse.

Toti vomu mori, acést'a e certu.

Nascându-ne primimu succesiunea funesta a pecatului si cu acést'a mostenirea mortiei.

Toti vomu mori, nu mai este nece o indoela. Patriarchii cari au traitu mai multe secole, au moritu si ei in urma. Regii si imperatii cei mai puternici, dupa ce au supusu mai multe popora si li-au impusu legi, s'au supusu si ei legeri mortiei. Ómenii cei mai puternici, barbatii cei mai intie-lepti, eroii neinvinsi n'au potutu nece decátu evitá mórtea. Asiadara si noi vomu mori ca si acei'a. Acést'a ni o afirma nu numai mórtea cea de tóte dílele a deaprópelui nostru, ci si defectele trupului nostru si multimea morburilor cari ne cércá. Au dóra devinsu-s'a mórtea vreodata de poterile teneriloru, seau folosít'au ceva in contr'a mortiei rogatiunile betraniloru? Ori ce etate, ori ce tempu e precátu se póte de corespondiatoriu mortiei. Puçinulu numeru alu díleloru nóstre scade neintreruptu; rapede incéta tóte placerile, si totu ce ne-a datu ansa la îngâmfare dispare cu noi impreuna. Acestea tóte suntu çerte si fora indoela, atátu pentru cei pii câtu si pentru cei impii. Diavolulu inse se folosese de astuti'a lui fatala si se nesuesce a departá dela noi acestu momentu extremu, seau se ne iee cugetulu dela acést'a. Nu ne póte convinge cá nu vomu mori nece odata, fiend-ca ratiunea, credinti'a si esperinti'a ne invétia contrariulu; dar' incátu póte, ne departa mórtea dela noi. Nu mori, díce ómeniloru, cea ce a dísu protoparentiloru: „*nu veti mori*“, cu acést'a nu ar' ajunge nimic'a, cáci neme nu i o ar' crede; ci díce: „*nu veti mori asia iute.*“ Díce cá avemu o viétia indelungata inca, si asia mai pre toti moritori-i insiela.

Domnulu nostru Isusu Christosu a opusu contrariulu armeloru acestoru diabolice, afirmandu in sânt'a Evangelia de repetíte ori cá: e nesiguru momentulu cându va veni mórtea. Nece unu adeveru nu ni l'a clarificatu mai tare, si nece unu adeveru nu s'a nesuitu a ni-lu imprimá in mentea nóstra mai tare cá acést'a. Prin vorbe apriate si repetíte

ne-a spusu-o acést'a. „*In ór'a care nu cugetati.*“¹⁾ „*Éra de diu'a acea si de óra nemene nu scie.*“²⁾ Ne-a espusu-o in parabole, esemple si asemanari; ne-a predísu că va veni cá furulu de nópte, care se nesuesce că se'lu afle fora grige pre celu ce vrea se'lu rapésca. Ce a trebuitu se facă mai multu că se ne indemne se fimu vigili si se ne pazimu ne-intreruptu? Nu ne-a infricatu de atâtea ori cu acést'a si nu ne-a indemnatu la vigilantia asia de desu, decátu numai pentru că a vediutu că de aci depinde mântuirea nóstra pre care demonulu se încérca a o nimici in totu modulu ei. I-a fostu mila de orbi'a nóstra si nemicu n'a intrelasatu că se ne lumineza si se ne asecureza. Vai vá fí de noi déca ne vomu inchide ochii faça de atát'a lumina; vai déca nu ne vomu pazi de insidiale diavolului; déca ne vomu prinde in latiurile mortiei cându neci prin mente nu ne vá trece. Déca ar' fí mórtea unu reu care ar' evení numai in anumite tempuri si numai unoru ómeni; déca ar' fí unu reu necunoscutu seau departatu de noi, seau care s'ar' poté evitá si n'ar' aduce dupa sene urmari triste: atunci ar' fí alta, dóra ne am poté escusá déca n'am fí vigili si am uita-o. Dar' fiendu mórtea unu reu comunu care pre toti ne perenda, si asia de désa incátu mai in tóte dílele vedemu cu ochii proprii tristele ei spectacule; atátu de aprópe de noi, fiendu că causele ei jacu in noi; atátu de sigura si inevitabila incátu nece o marime, nece o potere, nece o demnitate, nece poterile, nece averile nu-i potu resiste; dupa cumu díce s. Damascenu: „*Care desfatare lumésca remane neimpreunata cu grige? Care marire stà pre pamentu neschimbata? Tóte suntu mai nepotintíose decátu umbr'a. Tóte suntu mai insielátóre decátu visulu. Mórtea intr'o clipéla apuca pre*

¹⁾ Luc'a 12, 40. ²⁾ Mat. 24, 36.

tóte acestea“; si in urma fiendu mórtea atátu de teribila încátu de aci ne depinde eternitatea nóstra fericita seau nefericita: cene póte se fia care se nu vigeleza si se nu-si aduca amente de mórte?! Intru adev eru fiendu viéti'a omului fórte scurta, mórtea nu póte se fia departe. — Pentru ce o privimu asiadara atátu de departata? Junele se increde in etatea s'a, barbatulu in poterea s'a si betranulu in sanatatea s'a cea prospera, si astfelu nece unulu nu crede cà vá mori pâna la adânc'a betranetia; déca ajunge acést'a etate éra cugeta cà nu vá mori astadi, nu mâne, nu intr'acést'a luna, nu in anulu acest'a, si asia fia care'si forméza óre care specie de eternitate, dar' ori cum ne framantamu a departá mórtea dela noi, acc'a totusi neintreruptu se apropia de noi. De si alungâmu cugetele, acelu momentu fatalu inse nu'lu potemu alungá. Déca am traí se-cule intregi cá patriarhii, chiar' déca tempulu mortiei nóstre nu ne ar' fi asia de aprópe; totusi trebue se ajungemu cându-v'a la acestu terminu. Si ce ne vá folosí atunci multimea aniloru? Sém'a ce vomu avé se o damu cu atát'a va fi mai grea cu câtu va fi mai lunga.

„Dupa tipulu si dupa asemanarea t'a zidindu din inceputu pre omu l'ai pusu in raiu, se domnéşca preste fapturele tale éra de pism'a diavolului fiendu amagitu s'a inpartasitu mâncarei, facându-se calcatoriu de porunc'a t'a; pentru acést'a l'ai oşenlitu, Dómne, se se întórca éraşi in pamentu din carele s'a luat.“ I. Damasc.

O Dómne! de si asiu avé inea de a traí multu, nu voiu mai întârdiá de a me pregati la mórte. O poternice Dómne! Dispunatoriule supremu alu vietiei si mortiei, prin a càrui hotaríre nestramutata e statoritu omului cá se móra odata; me liniscescu cu legea acést'a si cu vointi'a t'a, nece nu blastemu mórtea carea o am meritatu pentru pecatele mele. Se infiora in sa firea de mórte; si acestu fiuru 'lu sacrificu cá órecare

espiatiune pentru peccatele mele cá se potu ajunge mai iute acolo unde se nu mai potu pecatuí. (Va urmá.)

OPULU REDEMPTIUNEI

dedusu din nascerea, viéti'a, evangelisarea, patim'a, mórtea, inviarea si înaltiarea la ceriu a Dlui N. Isusu Christosu.

Tractatu istorico-dogmaticu prelucratu de Silviu B. Sohorc'a.

CAPU I.

Oficiulu profeticu.

I. Christosu cá invetiatoriu si legislatoru.

(Continuare.)

Judeca mai departe cu o aspra rigiditate pre farisei, cari vênáu numai aplausulu lunei in tóte faptele loru; asia invétia: cum e a se face milosteni'a, postulu si rogatiunea (Mat. 6, 1—18); cum se aduna comori neperitórie (Mat. 6, 19—21); cum se póte servi lui Domnedieu si nu mamonei, (Mat. 6, 24—34); cum avemu a judecá despre altulu si despre noi însine (Mat. 7, 1—5); cum avemu de a încalecá numai pre cararea cea angusta a virtutiloru, cá se potemu castigá ceriulu (Mat. 7, 13); cum avemu de a ne feri de daunósele invetiaturi false ale toturoru, cari abuséza cu credenti'a cea adeverala (Mat. 7, 15—23); concludem urma asemenandu pre cei cari primescu cuventulu seur cu omenii, cari cladescu pre piétra, ér' pre cei nebagatori de séma si negligenti in lucrurele loru de credentia cu cei ce cladescu pre nesipu.

Asia curati Mantuitoriuulu Legea Domnului de ipotesele celea rele, precumu mai tardiu curati însusi templulu de speculantii afurisiti.

Elu introduse mai departe Legea darului, pre carea o numi cu dreptulu Evangeliu. In opusetiune cu Legea cea vechia, carea fú mai multu o Lege de strictétia rigida, dupa carea si celea mai mici abateri erau pedepsite cu mórtea (de petri), — predicá elu religiunea iubirei; invetiá si arată pre Domnedieu de unu Tata bunu si voi a legá întrega omenimea

cu catenele iubirei de frate si a fi cá una familia alui Domnedieu. Tacú de nenumeratele legi ceremoniale vigente atunci la Judei si apostrofá numai dóue: iubirea lui Domnedieu si a aprópelui. Va se dica religiunea sa trebui se fia libera de ori-ce accidentie bagatele, prevediuta ínse cu tóte principiale sanetóse, cá asia se póta deveni religiunea lumii întregi, prin acarei învetiatura salutifera se se beneuente tóte popórele pamentului.

b) Modulu. — Acesta a fostu simplu, dar' sublimu totu odata, cá pre de-o parte se fia întielesu de auditori, si pre de alta vrednicu de Maiestatea divina. Cu deosebire vorbiá Mantuitoriulu în parabole si asemenari, cari parte le luá din natura, (d. e. despre semenatoriu, despre paserile ceriului si florile campului, despre ogoru, despre neghin'a crescuta printre grânu, despre vinia si lucratorii sei, despre pomulu nefruptiferu etc.), parte din viéti'a casnica (d. e. despre aluatu, despre domnu si economulu seu, despre cina. etc.)

Prelectiunile lui erau atatu de întielegibile si atatu de dulci si atragatórie pentru poporu, catu cu miiele lu urmariu chiaru si prin deserturi, ba cu dilele întregi cei mai multí nemancati si nebéuti.

Ce e dreptu multí din ascultatorii sei au sentita sublimitatea divina a cuventeloru sale pentruca apriatu se cetesce la Mat. 7, 28: „si a fostu dupa-ce a sfirsitu Isusu acestea cuvânte — se miráu popórale de invetiatur'a sa; cáci elu invetiá cá celu-ce are putere, ér' nu cá fariseii;“ si la Luc'a 4, 32; si se spancintau de invetiatur'a lui cáci cuventulu lui erá cu putere.

Mantuitoriulu s'a folositu în prelectiunile s'ale de form'a parabolica cá pre de-o parte prin analogii dela micu la mare se deduca cum a venitu pre pamentu imperati'a lui Domnedieu, ér' pre de alta se aiba ascultatorii sei cei adeverati, materia de mediatu preste misteriele credentiei, si ei prin ei însii împinsi de liberulu arbitriu, dupa-ce li s'a datu asia dicându în gura nutrementulu mantuirei, se vena la cunosciéti'a cea adeverata a lui Domnedieu; pentru cá credenti'a cea adeverata nu s'a impusu în modu despotecu, ci s'a implantatu în ogorulu paganatatiei cá o flóre delicata, carea ingrigita de gradinariulu celu mare Isusu a crescutu si si-a respanditu — si si respandesce — în tóta lumea, parfumulu seu sub grigi'a si plevirea spiritului sântu. (Vá urmá.)

Proprietariu, Editoru si Redactoru respundietoriu:

POP'A NICULAE FEKETE-NEGRUTIU.

Gherla. Imprimari'a „Georgiu Lazaru.“ 1879.